

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

55-2

BRNO 2014

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 55
Volume 55

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady <i>Head of editorial board</i>	Pavel Kouřil
Redakční rada <i>Editorial board</i>	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Ruttkay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veličik
Odpovědný redaktor <i>Editor in chief</i>	Petr Škrdla
Výkonná redakce <i>Assistant Editors</i>	Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela, Hedvika Břínková
Technická redakce, sazba <i>Executive Editors, Typography</i>	Alice Del Maschio
Software <i>Software</i>	Adobe InDesign CS5
Vyobrazení na obálce <i>Cover Picture</i>	<i>Mikulčice-Valy, most č. 1. Předběžná rekonstrukce mostu R. Skopala, podle Poláček 2000 (viz obr. 9 na str. 46)</i> <i>Mikulčice-Valy, bridge No. 1. A preliminary reconstruction of the bridge by R. Skopal, in accordance with Poláček 2000 (see Fig. 9 on page 46)</i>
Adresa redakce <i>Address</i>	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk <i>Print</i>	Azu design s.r.o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

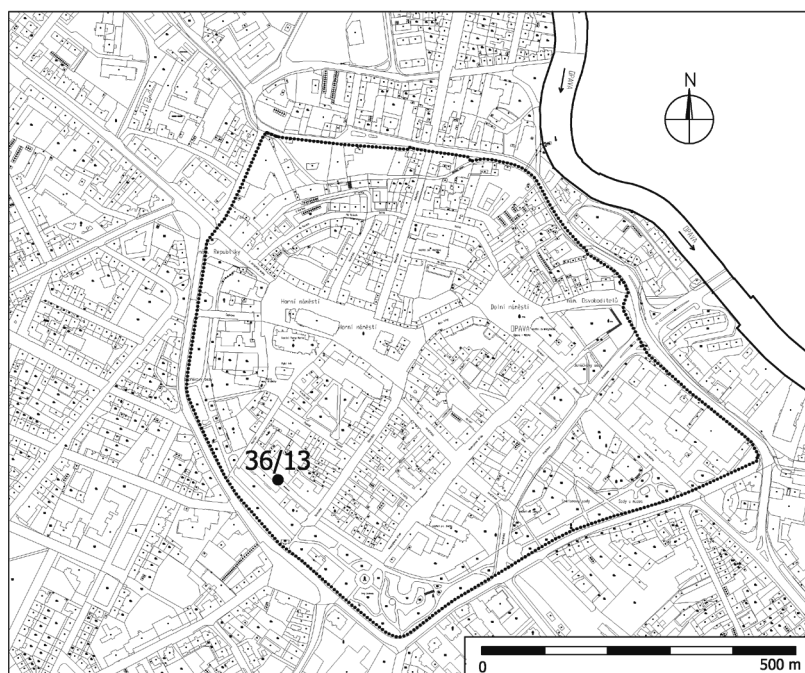
Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2014

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR

Copyright © 2014 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. and the authors

Obr. 87. Opava, Beethovenova ulice. Digitální katastrální mapa s lokalizací výzkumu.

Abb. 87. Opava, Beethovenova-Straße. Digital- Katastralkarte mit Lage der Grabungsfläche.

V pásu širokém 5 – 9 m a rovnoběžném s Arbesovou ulicí byly zkoumány příznaky staré cesty zachycené již v 1. vojenském mapování. Cesta směřovala z Olomouce do Slavonína. Na východě cestu ohraničuje mělký příkop či úvoz, střed tvoří jílovitá vrstva se systémem nepravidelných žlábků – stop po kolech vozů. V této vrstvě byly nalezeny železné podkovy a hřeby, zlomky novověké keramiky a stříbrný krejcar z roku 1625. Východně od cesty leží rovnoběžně oválný příznak starší cesty (7×1,2 m) s nálezy pozdně středověké a časně novověké keramiky.

Marek Kalábek

Resumé

Olomouc (Kat. Slavonín, Bez. Olomouc), Arbesova-Straße. Neuzeit. Weg. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-MĚSTO, OKR. OPAVA)

Beethovenova ulice, parc. č. 595. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V souvislosti s rekonstrukcí vodovodu v trase Beethovenovy ulice proběhl v dubnu až květnu roku 2013 záchranný archeologický výzkum, realizovaný archeologickým pracovištěm Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště Ostrava (akce č. 36/13). Předmětná plocha se nachází v jihozápadní části jádra města Opavy (obr. 87).

Dnešní Beethovenova ulice se nachází v místech někdejšího městského stavebního dvora (Stadtischer Zimmerhof) a přilehlé Špitální uličky (Spittal Gasse), zalamující se podél obvodové zdi dvora. Roku 1838 byl městský stavební dvůr přeložen na Hradecké předměstí a Špitální ulička napříměna, výsledkem je stávající Beethovenova

ulice (Neue Spittal Gasse, později Kloster Gasse; Kolář, Skalická 2011, 180–181).

Výkop pro přeložku vodovodu byl kopán strojně v podélné ose ulice, částečně v trase původního vedení. V místech nenarušených recentními zásahy byly realizovány tři ručně kopané sondy (S1, S4, S5), kresebně a fotograficky dokumentovány byly rovněž dva úseky strojně kopaného výkopu (S2, S3).

V souladu s očekáváním byly v západní části Beethovenovy ulice (sonda S1) zachyceny nálezné situace související s osídlením příslušných parcel, na jejichž místě byl později vybudován městský stavební dvůr. Dokumentován byl především reliktní zahloubené suterénu nadzemní dřevohliněné stavby se sloupovou konstrukcí stěn, jenž zanikl požárem v průběhu 2. poloviny 14. až 1. poloviny 15. století. Odchytkou od běžného způsobu provedení tohoto typu konstrukce bylo vysunutí sloupových jam vně půdorysu stavební jámy suterénu (obr. 88).

Naproti tomu ve východní části Beethovenovy ulice (sonda S2, S4, S5) byly dokumentovány nálezné situace odrážející postupný nárůst terénu v ploše někdejší Špitální uličky (obr. 89) - dvě úrovně středověkého dláždění ve formě kamenného posypu (2. polovina 13. – 15. století), jedna úroveň raně novověkého dláždění ve formě kamenného posypu (16. – 17. století) a druhá stabilní valounová dlažba ve štěrkopískovém loži (18. – 19. století). Ve střední části Beethovenovy ulice byl rovněž zachycen průběh zděné kanalizační štol z 19. století (sonda S3).

František Kolář, Pavel Kejval

Literatura

Kolář, F., Skalická, P. 2011: Opava (k. ú. Opava-Město, okr. Opava). *Přehled výzkumů 52-2*, 180–183.

Obr. 88. Opava - Beethovenova ulice. Sonda S1. Celkový pohled na suterén dřevohliněné nadzemní stavby sloupové konstrukce. Foto František Kolář.

Abb. 88. Opava, Beethovenova-Straße. Grabungsschnitt S1. Gesamtblick auf Untergeschoss des oberirdischen Pfosten-Holzerdebaues. Foto František Kolář.

Obr. 89. Opava - Beethovenova ulice. Sonda S4. Celkový pohled na řez historickým nadložím s jednotlivými úrovněmi komunikačních povrchů ulice. Foto František Kolář.

Abb. 89. Opava, Beethovenova-Straße. Grabungsschnitt S4. Gesamtblick auf historischer First-Schnitt mit einzelne Straßen-Niveau. Foto František Kovář.

Resumé

Opava (Kat. Opava-Město, Bez. Opava), Beethovenova-Straße, Parz. Nr. 595. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

OPAVA (K. Ú. OPAVA-MĚSTO, OKR. OPAVA)

Komenského ulice 8, č. p. 1, Müllerův dům, parc. č. 558. Středověk, novověk. Město. Záchranný výzkum.

V souvislosti s plánovanou rekonstrukcí a přístavbou k objektu Müllerova domu proběhl v jeho zahradě v listopadu až prosinci roku 2013 záchranný archeologický výzkum, realizovaný archeologickým oddělením Slezského zemského muzea a archeologickým pracovištěm Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště Ostrava. Zkoumaná plocha se nachází ve východní části městského jádra, v prostoru vymezeném dnes ulicemi Komenského, Praskova, Gymnazijní a Nádražní okruh (obr. 90). Od poloviny 13. století

probíhal tímto prostorem východní úsek městských hradeb, doplněných koncem 14. století parkánem, k němuž byl zvnějšku přiložen objekt hradu opavských vévodů. Celý předmětný prostor byl od první poloviny 17. století chráněn zemním bastionem městského opevnění.

Müllerův dům č. o. 8 (č. p. 1) představuje jednopatrový objekt s vnějším schodištěm, barokními klenbami v suterénu a fasádou, krytý mohutnou valbovou střechou (Strakoš et al. 2011, 144). Na jeho místě původně stála detašovaná zděná hradní kuchyně, vestavěná do prostoru parkánu městských hradeb v bezprostředním západním sousedství hradu. V 17. století byl objekt užíván jako zámecká sýpka, v 18. století byl barokně přestavěn na obydlí správce opavského zámku (Kolář et al. 2008, 192, pozn. 22). V současnosti se zde nachází archeologické oddělení Slezského zemského muzea a zároveň se jedná o jediný dochovaný stavební pozůstatek někdejšího zámeckého komplexu. Zahrada přiléhající od jihozápadu